

LEGE nr. 243 din 12 august 2024 privind protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării și la cesiunea de creanțe

EMITENT • PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 807 din 13 august 2024

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articolul 1

Prezenta lege se aplică raporturilor juridice dintre consumatori, instituțiile financiare nebankare care acordă credite potrivit Legii nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebankare, cu modificările și completările ulterioare, și entitățile care desfășoară activitatea de recuperare creanțe, stabilind reguli de protecție a consumatorilor contra dobânzilor excesive în scopul menținerii echilibrului contractual și al asigurării integrității pieței financiar-bancare interne.

Articolul 2

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) consumator - persoana fizică ce acționează în scopuri care se află în afara activității sale comerciale sau profesionale, inclusiv codebitorul și fideiursorul care nu are calitatea de asociat, acționar semnificativ, administrator, director sau membru al organelor de conducere la debitorul principal -persoană juridică; sunt asimilați fideiursorului și girantul și avalistul unei cambii sau al unui bilet la ordin care garantează prin semnătura pe cambie sau pe biletul la ordin o creanță care intră sub incidența dispozițiilor prezentei legi;
- b) cesionarul de creanțe - orice entitate care efectuează un transfer al unei creanțe individuale sau al unui portofoliu de creanțe de la un creditor financiar la un terț, inclusiv o entitate care desfășoară activitatea de recuperare de creanțe sau o entitate ce are drept obiect de activitate emiterea de instrumente financiare securizitate în baza unui portofoliu de creanțe, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 288/2010, cu modificările și completările ulterioare;
- c) contract de credit - contractul prin care un creditor acordă, promite sau stipulează posibilitatea de a acorda unui consumator un credit sub formă de amânare la plată, împrumut sau alte facilități financiare similare, cu excepția contractelor pentru prestarea de servicii în mod continuu ori pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru asemenea servicii sau bunuri în rate, pe durata furnizării lor;
- d) creanță litigioasă - o creanță asupra căreia există un proces sau care face obiectul unei urmăriri silite;
- e) credit ipotecar pentru investiții imobiliare - este creditul acordat în scopul efectuării de investiții imobiliare cu destinație locativă sau cu altă destinație decât cea locativă ori în scopul rambursării unui credit ipotecar pentru investiții imobiliare contractat anterior; acordarea creditului este garantată cel puțin cu ipoteca asupra imobilului care face obiectul investiției imobiliare pentru finanțarea căreia se acordă creditul, respectiv cu ipoteca asupra imobilului obiect al investiției imobiliare pentru finanțarea căreia a fost anterior acordat un credit ipotecar pentru investiții imobiliare, a cărui rambursare urmează a fi astfel finanțată;
- f) credit de consum - creditul sau împrumutul acordat unei persoane fizice a cărui valoare maximă este 100.000 lei și a cărui perioadă maximă de rambursare este de 5 ani, nefiind garantat cu ipotecă imobiliară;
- g) dobânda anuală efectivă - costul total al creditului pentru consumator, exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, după caz, inclusiv costurile deschiderii și menținerii unui anumit cont, costurile utilizării unui mijloc de plată atât pentru tranzacții, cât și pentru trageri din acel cont, precum și alte costuri legate de operațiunile de plată care sunt incluse în costul total al creditului pentru consumator, ori de câte ori deschiderea unui cont sau menținerea acestuia este obligatorie pentru obținerea creditului sau pentru obținerea acestuia în conformitate cu termenii și condițiile oferite, egală, pe o perioadă de un an, cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor - trageri, rambursări și costuri, viitoare sau prezente, convenite de creditor și de consumator, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 288/2010, cu modificările și completările ulterioare;
- h) valoarea totală a creditului - plafonul sau sumele totale puse la dispoziție pe baza unui contract de credit;
- i) valoarea totală plătitibilă de către consumator - suma dintre valoarea totală a creditului și costul total al creditului pentru consumator;
- j) costul total al creditului pentru consumator - toate costurile, inclusiv dobânda, dobânda penalizatoare, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte împrumutatul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special primele de asigurare, sunt incluse dacă încheierea contractului de servicii este obligatorie pentru obținerea creditului însuși sau pentru obținerea acestuia în concordanță cu clauzele și condițiile prezentate;
- k) dobânda excesivă - dobânda anuală efectivă care depășește plafoanele stabilite la art. 4-6.

Articolul 3

Calitatea de consumator care acționează în scopuri personale sau familiale se prezumă și se analizează în raport cu contractul care intră sub incidența prezentei legi, și nu cu întreaga activitate a debitorului.

Articolul 4

Dobânda anuală efectivă, denumită în continuare DAE, la creditele ipotecare pentru investiții imobiliare nu poate depăși cu mai mult de 8 puncte procentuale dobânda la facilitatea de creditare practică de Banca Națională a României pe piața financiar-bancară internă.

Articolul 5

În cazul creditelor de consum, DAE nu poate depăși cu mai mult de 27 puncte procentuale dobânda la facilitatea de creditare practică de Banca Națională a României.

Articolul 6

(1) Prin excepție de la prevederile art. 5, în cazul creditelor de consum în valoare maximă de 5.000 lei, costul total al creditării nu poate depăși 1% pe zi și, concomitent, valoarea totală plătită de către consumator nu poate depăși dublul valorii totale a creditului.

(2) Prin excepție de la prevederile art. 5, în cazul creditelor de consum cu valoare cuprinsă între 5.001 lei și 10.000 lei, costul total al creditării nu poate depăși 0,8% pe zi și, concomitent, valoarea totală plătită de către consumator nu poate depăși dublul valorii totale a creditului.

(3) Prin excepție de la prevederile art. 5, în cazul creditelor de consum cu valoare cuprinsă între 10.001 lei și 25.000 lei, costul total al creditării nu poate depăși 0,6% pe zi și, concomitent, valoarea totală plătită de către consumator nu poate depăși dublul valorii totale a creditului.

Articolul 7

(1) Dacă nivelul DAE sau, după caz, al costului total al creditării pe zi și/sau nivelul valorii totale plătită de către consumator sunt mai ridicate decât plafoanele stabilite la art. 4-6, aceste niveluri vor fi reduse, în mod corespunzător, la cererea consumatorului, fie pe cale amiabilă, fie pe cale judecătorească, fie prin apelarea la o entitate de soluționare alternativă a litigiilor.

(2) Cererea consumatorului de rezolvare pe cale amiabilă sau prin apelarea la o entitate de soluționare alternativă a litigiilor poate fi făcută direct sau prin intermediul unei asociații de consumatori.

Articolul 8

(1) În situația depășirii plafoanelor prevăzute la art. 4-6, consumatorul poate solicita creditorului financiar revizuirea contractului, iar creditorul financiar este obligat să transmită în scris, în termen de maximum 30 de zile de la primirea solicitării consumatorului, o propunere de revizuire a contractului, ținând cont de situația financiară, inclusiv din perspectiva gradului maxim de îndatorare.

(2) Propunerea de revizuire a contractului va conține reducerea sau ștergerea parțială a unor obligații ale consumatorului, reeșalonarea sau refinanțarea acestora ori, după caz, darea în plată a imobilului ipotecat, cu respectarea prevederilor Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, cu modificările și completările ulterioare.

(3) În caz de refuz explicit al cererii de revizuire amiabilă a contractului sau în caz de întârziere cu mai mult de 45 de zile a răspunsului la o astfel de cerere, consumatorul va putea solicita instanței competente adaptarea judiciară a contractului.

(4) De la data depunerii cererii de adaptare judiciară a contractului, efectele acestuia asupra consumatorului se suspendă numai dacă depășirea plafoanelor prevăzute la art. 4-6 este constatată printr-o decizie a Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului.

(5) În cazul în care instanța respinge cererea de adaptare judiciară a contractului, creditorul financiar va putea pretinde dobânzi, comisioane, penalități și alte accesorii ale creanței numai dacă reclamantul a formulat cererea cu rea-credință.

(6) Dispozițiile art. 200 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedura civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile cererii de adaptare judiciară a contractului, formulată conform prevederilor alin. (5).

(7) Dispozițiile alin. (1)-(6) se aplică și în cazul în care creanțele rezultate din contractele de credit sau de împrumut au fost cesionate sau externalizate în alt fel de către instituția de credit sau de către instituția financiară nebancaară către un terț.

(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) nu împiedică aplicarea prevederilor Legii nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și nici a prevederilor Legii nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, cu modificările și completările ulterioare.

(9) Dispozițiile din dreptul comun referitoare la nulitate sau la alte cauze de înlăturare, totală sau parțială, a efectelor contractului se aplică numai dacă sunt favorabile

consumatorilor.

(10) În caz de nulitate absolută a contractului, repunerea în situația anterioară privește doar capitalul, nu și dobânzile, comisioanele, penalitățile și celelalte costuri ale capitalului.

Articolul 9

Constituie practică comercială incorectă și se sancționează conform Legii nr. 363/2007, cu modificările și completările ulterioare:

- a) stipularea și utilizarea de dobânzi excesive sau de clauze privind valoarea totală plătită de către consumator care determină depășirea plafoanelor maxime de costuri prevăzute la art. 4-6 din prezenta lege;
- b) stipularea și utilizarea de dobânzi penalizatoare care depășesc totalul sumei acordate cu titlu de împrumut sau de credit;
- c) stipularea și utilizarea de dobânzi asupra sumelor care conțin dobânzi sau ascunderea cu recredință de dobânzi și anatocisme sub alte denumiri de costuri sau sub stipulații destinate reglementării altor aspecte ale raporturilor juridice cu consumatorii;
- d) utilizarea de comisioane, speze, prime sau alte accesorii ale creditului, cu intenția de ascundere a dobânzilor excesive.

Articolul 10

(1) În scopul echilibrării prestațiilor și al reducerii riscurilor generate de astfel de contracte, prezenta lege este aplicabilă și contractelor în derulare, respectiv contractelor active la data intrării în vigoare a prezentei legi, aflate în maturitate și pentru care întârzierile la plată sunt de cel mult 60 de zile.

(2) Aducerea tuturor contractelor aflate în derulare la conformitate cu prevederile prezentei legi se va realiza conform procedurii prevăzute la art. 8.

(3) Pentru contractele aflate în derulare care trebuie aduse la conformitate cu prevederile prezentei legi, plafoanele prevăzute la art. 4 - 6 se vor aplica exclusiv la valoarea principalului rămas de rambursat la data cererii depuse conform prevederilor art. 8.

Articolul 11

(1) Dispozițiile art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare, nu se aplică în situația în care debitorul este un consumator, iar creanța rezultă dintr-un contract cu un creditor financiar.

(2) Dispozițiile art. 53 și 54 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 134/2023, cu modificările și completările ulterioare, rămân aplicabile raporturilor juridice reglementate de prezenta lege.

(3) Contractele de împrumut încheiate între persoane fizice se supun dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 13/2011, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare.

Articolul 12

(1) În vederea asigurării transparenței activității de cesiune de creanțe, la momentul transferului creanței individuale ori în cadrul unui portofoliu de creanțe, consumatorul este informat cu privire la cuantumul sumei datorate, fiindu-i prezentate și documentele justificative, cu respectarea termenelor și a procedurilor prevăzute de art. 59 și 60 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 134/2023, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Se interzice entității care desfășoară activitatea de recuperare a creanței să perceapă de la debitor o sumă totală care să depășească cuantumul creanței, certificat de creditor la momentul încheierii contractului de cesiune, incluzând orice cheltuieli legate de recuperarea creditului, inclusiv cheltuielile cu executarea silită.

(3) Cuantumul creanței va cuprinde toate costurile, inclusiv dobânda, dobânda penalizatoare, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor, calculate la momentul cesionării contractului și prezentate defalcat, în format scris, consumatorului.

Articolul 13

Dispozițiile prezentei legi intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,

ALFRED-ROBERT SIMONIS

PREȘEDINTELE SENATULUI

NICOLAE-IONEL CIUCĂ

București, 12 august 2024.

Nr. 243.
